

באזל. נוף ציורי

לפרשנותו האישית לחוק, החליט את החלטתו, כי אכן, כהתאם לתלונה קנטרנית, יש לבצע מיד שינויים ב'קריאת הקודש' של מרן ורבנן גדולי התורה והחסידות למען הצלחת רשימת יהדות התורה המאוחדת והשבת.

יצוץ, כי עד אותו היום שום סעיף במצע-בחירות שיגרתי, אם אמנם נכתב והופץ, מטעם מפלגה כל שהיא בישראל, המתמודדת בבחירות לכנסת ובו נרשם כמקובל שפע של הבטחות מבצעיות ליום שלמחרת הבחירות – טרם נפסל. אבל, בתחום הברכות, אפילו הן בכחית שיגרה מקובלת בציבור מוגדר, הרי בהתאם לחיקוני חקיקה ביחמתה של סיעת מר"ץ בכנסת, שולבו והוכנסו לפני שנים אחדות בחוק הבחירות איסורים נוספים לקראת הבחירות. לפיכך, מאז, אסור לחלק קמיעות, אסור לחלק תשמישי-קדושה ואסור אפילו להעניק ברכות. אין חלוקה של 'תפילת-הדרך' ואין 'ברכת-הדרך'.

על רקע זה הגישה או עמותה רפורמית העוסקת ברדיפת-הדת – בשם חידו"ש – ליו"ר ועדת הבחירות, השופט אליקים רובינשטיין, עתירה קנטרנית ומחרחרת-מדון, מאידך התגהל דיון ממצה בנושא, אולם, השופט הרתי, החליט שלא להתמקד בהצעות השונות והצעת פשרה שנוסחה והוגשה מטעם נציגי רשימת יהדות התורה. "לאחר העיון, ראיתי במודעה משום פגיעה באיסור שבסעיף 122 (6) לחוק הבחירות לכנסת לעניין הברכות", כתב השופט רובינשטיין והוסיף, "גם אם נעשה נסיון לריכוך על ידי המלים 'הננו תפילה'. לפיכך, הוא מסיים ומבהיר בהחלטתו: 'לאחר שיג ושיח הסכימה המשיבה – רשימת יהדות התורה – כי תחת התיבה 'שיתברכו' (בכני חי ומזוני) ייאמר 'שיכו' – ואילו במקום המשפט שנכתב בכל הברכות ממקור הברכות' ייאמר 'שיכו בכל הטוב ממקור השפע'". "סבורני", חותם השופט רובינשטיין את החלטתו, "כי בעקבות הסכמה זו לא תבוא המודעה בגדר האיסור שבסעיף 122 (6) לחוק הבחירות, ולפיכך ניתנה לה תוקף של החלטה". בהתאם להחלטת השופט נדחתה הבקשה הקנטרנית למתן צו על תנאי נגד המשך פרסום מודעת 'הקול קורא'.

3. בעד 'ננד בעד'

המפלגות החרדיות ובמיוחד ש"ס מובילות במועצות הדתיות כיוון ברור ובלתי מתפשר כבר תקופה. הליכוד, על שלל חובשי הכיפות הסרוגות שבה, תומכות בהן בעקביות בכל הנוגע לבחירת רבנים ראשיים, רבני קהילות ומועצות דתיות בעבר הציונות הדתית היתה שם ושליטה גם ללא התחשבות בסיעות האחרות – עד שהפכו להיות לא רלוונטיים

"לא ראיתי ב'שולחן ערוך' שמועצות דתיות זה קדש. מקווה זה קדש, לימוד תורה וישיבות זה קדש. אם תראה לי שכתוב ב'שולחן ערוך' שזה שלמדינת ישראל צריכים להיות 134 מועצות דתיות זה קדש ואסור לגעת בהן, אני חוזר בתשובה" – כך השיב סגן השר (אז מטעם במפד"ל) במשרד הדתות הרב יצחק לוי במליאת הכנסת, להצעה לסדר של ח"כ ר' יצחק כהן (ש"ס) שכל כולה היתה התקפה על ישיבת המפד"ל בממשלה והיותה שתופה, לטענתו, בהרס עולם התורה והדת.

באשר למועצות הדתיות ותוכנית הממשלה לפרקן – וסביר להניח שלאחר שנים רבות שהמפד"ל בנתה וחזקה את המועצות הדתיות, ומאז שהתיישבו נציגי ש"ס על אותם כסאות, גם על כס שר הדתות, השתנתה רצון המפד"ל במשרות הללו והסכימו לפרקן – אמר הרב לוי כי "מי אמר שהן נחוצות ואי אפשר בפחות

1. מפלגות חילוניות מתחרות ביניהן מי יכרסם יותר ב'סטטוס-קו'

לאחר הקונגרס הציוני בבאזל בתרנ"ז הגיעה שמועה שכונגרס הוחלט כי "לציונות דבר אין לה עם הדת". שמועה זו ביטאה הלך רוח אצל מנהיגי התנועה הציונית בהובלתו של תיאודור הרצל. תפיסתם היתה כי יש להגביל את העולם הדתי אל 'מקדשי הדת', ואת העולם הפוליטי, התכרתי והציבורי להשאיר בידי החילוניות

ארגוני שמאל קיצוניים פועלים להחליש את מקומה של היהדות בציבוריות הישראלית, בית המשפט פועל להחליש את הזהות היהודית במדינה ופייק קמפינים של הדתה ומדינת הלכה מעוררים פחד שקרי כאילו מישוה הולך להחזיר את כולנו לימי דוד המלך.

המאבקים השונים שאנו נחשפים אליהם מדי יום על שמירת השבת, קדושת הכותל המערבי, ועוד, הם נקודות כירור של אותה נקודה יסודית – האם יש פה רק בנין של חולין מנותק ממסורת וקדושה. האם מדינת ישראל היא מדינה יהודית או מדינת כל אורחיה.

הבחירות הקרובות הם שעת חירום אל מול הקולות ההולכים ומתעצמים, המבקשים לממש היום את חזונו של אותו קונגרס שסבר שלציונות אין דבר עם הדת, וזה צעד מסוכן לתהליכי מדינה חילונית שמתנתקת משור-שיה היהודיים – רחמנא לצלן.

בשאלות דת ומדינה ובמסכת היחסים שבין דתיים וחילוניים בישראל, רואים את תקופת ערב קום המדינה והשנים הראשונות שלאחר מכן, כתקופה שבה גובש ועוצב ה'סטטוס קו' בענייני דת, שקבע את מעמדה של הדת היהודית, על פי פירושה האורתודוקסי, ומסודרתי, בחברה הישראלית.

למעשה ובעיקרו של דבר שאלת אופיה היהודי של החברה היהודית החדשה בארץ ישראל ובעיית מעמדם של מוסדות הדת בתוכה, היו מן הנושאים העיקריים במאבק החברתי והפוליטי ב'שוב' במחצית הראשונה של תקופת המנדט הבריטי (תרע"ח-תרצ"ו). הקורים העיקריים של ההסדר, אליו הגיעו הצדדים הנאבקים בשאלות אלו לקראת סופה של התקופה הנדונה, שרירים וקיימים במידה מרובה עד היום.

2. היסטוריית ההתערבות השיפוטית החילונית

בעקבות עתירה קנטרנית שוג שתי פסקאות בקול קורא של גדולי התורה והחסידות למען רשימת 'יהדות התורה והשבת', ויו"ר ועדת הבחירות לכנסת ה-19 קבע נוסח שונה

לאחר מאבק בלתי-פוסק נגד כרסום הצביון הרוחני בישראל וספק חוקי למידת אפשרות של שימוש מקובל מזה שנות-דור בלשון השגורה בפי הרבנים, שלא להזכיר גם את ערך 'חופש הדיבור הרבני' – הגיעו בשעתו להכרעה בכנסת, לשולחנו של השופט אליקים רובינשטיין, יו"ר ועדת הבחירות לכנסת ה-19, כפי שדיווח אז עמיתו ר' צבי רוזן שיחי'. אך הוא, בהתאם

מיים קשים עוברים עלינו, ודומה שהקושי הגדול ביותר נערץ בכחיה של "צרות אחרונות משכחות את הראשונות".

המיוחד בקושי זה הוא, שאין פנאי להרהר ולהתכונן במה שקרה, מכיון שמיד תוכפת ובאה צרה חדשה, והגרועה בצרות היא זו, שאין מתבוננים בה כדי ללמוד לקח ולהסיק מסקנות, במיוחד במוכן הרוחני.

"ובגויים ההם לא תרגיע". זו עצמה, ה"לא תרגיע", וכדברי רש"י: "לא תנוח" – קללה קשה היא ר"ל. כי כאשר יש רגיעה, מעט מנוחה, מסוגל האדם להתרכז ולחשוב על טיבה של הצרה, מקורותיה וסיבותיה, ובמיוחד התביעות שנובעות ממנה.

אבל לא כן, כאשר לפני שמספיקים לעכל צרה אחת, באה מיד אחריה עוד אחת ועוד אחת.

מאז קום המדינה, על אף שראשי הציונות כגון בן גוריון הלכו בדרך הכפירה, הם הבינו שהם לא יכולים להילחם במסורת. אף שבן גוריון לא האמין בתורה, הוא הבין שלעם ישראל חשובה המסורת, ומפני שהעם קשור לדת, וכלי העם אין מדינה, אסור להפריד את הדת מהמדינה. ראשי הציונות החילונית נהזרו מלפגוע בדת ובדתיים מפני שהדבר יפגע בעם, וכלי העם לא תהיה מדינה.

לצערנו, בתקופה האחרונה חל טשטוש כעמדה זו.

אוגנדה. אחת האפשרויות של התנועה הציונית...

אלום דיונים בבית משפט

5. תפנית של 180 אחוזים

ח"כ אביגדור ליברמן אומר דבר והיפוכו
האיש מזגזג כאופן מוחלט

בנאום שנשא ב-18.2.2014 מול חברי ועידת הנשיאים של הארגונים היהודיים של צפון אמריקה, ציין יו"ר מפלגת ישראל ביתנו ושר החרץ, אביגדור ליברמן, כי הוא מקדם פרויקט שבו יושקעו 365 מיליון דולר בשנה שיכלול הקמה של רשת בתי ספר יהודיים ברחבי העולם. הוא הדגיש את משמעות הנושא בעיניו ואמר: "בעיניי הנושא הזה יותר חשוב מהמשא ומתן עם הפלשתינים או מפרויקט הגרעין של איראן".

בנאומו בוועידת הנשיאים התייחס לבעיית ההתבוללות בארה"ב. לטענתו, הבעיה הגדולה ביותר של העם היהודי בישראל ותפוצות היא הדמוגרפיה. הוא התייחס לתוצאות סקר 'פעו' האמריקאי המעידות על עליה במספר נישואי התערובת בארה"ב לכ-58 אחוז. "חברים יקרים", אמר, "הסטטיסטיקות האלה מדגימות שהיהודים של אמריקה עומדים בפני קטסטרופה".

ליברמן ציין כי לדעתו הפתרון לבעיית ההתבוללות, נישואי התערובת וההתנתקות מהיהדות הוא "חינוך", וציין כי עלות החינוך ליהודים בארה"ב גבוהה יותר, ולכן זה מונע מרבית מהציבור היהודי לקחת בו חלק. "אסור שתהיה מציאות שילד יהודי לא יוכל לקבל חינוך יהודי טוב בגלל שיקולים כלכליים", אמר. "אם המצב הנוכחי ימשך, אנחנו נאבד עוד שישה מיליון יהודים (אמריקאים) תוך דור או שניים". הוא הציג גם את הפתרון שלו למצב: "כדי למנוע טרגדיה זו על כל הילדים היהודיים להיות מסוגלים ללמוד בבית ספר שבו יקבלו חינוך שילמד אותם על ההיסטוריה היהודית, על הערכים והמסורות היהודיות, כדי שינצרו את הזהות היהודית שלהם ושיהיה להם חיבור חזק לישראל ולציונות. על בתי הספר האלה להיות מהטובים בעולם", הדגיש.

ליברמן אף הביע תדהמה על כך שכי-90 אחוז מילדיהם של נציגי משרד החרץ בארה"ב לא לומדים בבתי ספר יהודיים, אלא אמריקאים כלליים. "יש ליצור רשת כלל-עולמית של בתי ספר יהודיים שהם ברמה גבוהה יותר מבתי ספר אמריקאיים או בינלאומיים", אמר למנהיגים היהודים. הוא הוסיף כי ממשלת ישראל תסייע להקים תוכנית שכזו, "כדי שכל ילד יהודי יוכל לקבל חינוך יהודי וציוני ברמה גבוהה".

"אני מאמין שעל ממשלת ישראל לתרום מיליון דולר על כל יום בלוח השנה, סך הכל 365 מיליון דולר", אמר. "אנחנו מקווים שאתם, יהודי התפוצות, תגייסו סכום מקביל לפרויקט חינוכי זה".

מיותר להלאות את הקוראים בהבאת כל הצעות החוק שיום השר ליברמן כנסת הנוכחית המכרסמות בחוקי התורה ומגבירות את ההתבוללות כאן בארצנו הקדושה.

לחשוף את הילדים גם לתכנים מעוררי מחלוקת ולקיים סביבם דיון פתוח".

אלא התברר כי את כתיבת הספר והפצתו יזמה פעילה בכירה ב"פורום החילוני", המוביל בשנים האחרונות את המערכה נגד ה"הדתה" ואת הקמפיין למען תחבורה ציבורית בשבת. גם הסופרת עצמה מזדהה בראש חוצות עם מטרות הארגון.

הספר יצא לאור כיוזמת נשיא הפורום החילוני גבי שליו-רייכר, מייסדות הארגון. היא ומחברת הספר תקפו את שלושת שרי החינוך הדתיים האחרונים, בטענה שכולם פעלו לקדם את מדיניות ההדתה. עוד טענה שליו-רייכר לאחרונה כי "החילל החילוני הוא מיעוט נרדף בצה"ל".

יש הרבה סיפורים חריגים ויש סיפורים מקוממים ויש סיפור שמרגזו איך הטיפול התקשורתי בו. בכל סיטואציה מקבילה של רון חולדאי ראש העיר תל אביב עשה, היה זוכה לשימוע. מי הזמין ומי ישלם, התקשורת היתה בודקת, למשל כמה עלה משלוח הספרים. הרי הרצים יצאו דחופים להביא את הספר לילדי תל אביב הרבים באופן כהול. כל אורח היה שמח ליעילות של עיריית תל אביב בתחומים אחרים, לא באלפי שליחויות בשעת לילה מאוחרת על חשבון כספי הארנונה של התושבים, גם הדתיים.

חולדאי לא נזקק אפילו בנסיון למראית עין של הוגנות. הוא יודע שהתקשורת תאתרג אותו ושהוא לא יחטוף על צעדים קיצוניים וחד צדדים כאלה. חולדאי עוקף בסיבוב אפילו את האקטיביזם החילוני של עמיתו כרמל שאמה ורון קובי.

מליאת הכנסת (צילום: יונתן זינגר, פלאש-90)

מועצות לתת שירותים. יש מועצות דתיות שמקדשות שם שמיים אבל יש מועצות דתיות שמכונות ולפעמים מוציאות דיבות הקודש רעה. אנו נשמור על שירותי הדת ונעשה אותם טובים הרבה יותר מאשר היום, יותר ידידותיים לקהל ויותר שקופים". הרב לוי אמר עוד כי למעשה הראשון שקרא והוביל מהלך ביטול המועצות הדתיות היה הרב הראשי לשעבר הגר"א בקשי דורון, שהיה מועמדה של ש"ס לכהונה.

אגב, סיעת המפד"ל בכנסת התלבטה בענין הסעיף בהסכם הקואליציוני המבטל את המועצות הדתיות במתכונת קודמת ובכל הקשור לביטול המשרד לענייני דתות. ראש ישיבת 'מרכז הרב', הרב הראשי לשעבר, הגר"א שפירא, אירח בביתו את שרי המפד"ל דאז, זבולון אורלב, אפי איתם והרב יצחק לוי, והבהיר להם כי דעתו אינה נוחה מרעיון חיסול משרד הדתות וכיטול המועצות הדתיות. הרב שפירא הסביר כי במקום שיש שחיתות או נהלים מקולקלים – יש לבער את הרע, אך מכאן ועד חיסול מערכות שלמות בגלל כמה פקידים טורחים רחוקה הדרך.

שרי המפד"ל תיארו אז בפני הרב שפירא תמונת מצב קודרת של לא מעט מועצות דתיות, והוא דרש מהם לתקן ליקויים אלו, ומיד.

4. מה הקשר – השקר

בניץ והתקשורת ושאר מוקדי הכח שאינם עומדים לבחירה ישמרו על האינטרסים החיוניים של השמאל גם אם יפסיד שוב בבחירות

ראש עיריית תל אביב רון חולדאי הגיב בחריפות על סירובם של בכירי מערכת החינוך הדתי בעירו להפיץ בין תלמידי בתי הספר הדתיים ספר ילדים ששיגר לתלמידים על חשבון העירייה. הוא הגדיר את הסירוב כ"השתקה". לעיתון 'הארץ' אמר חולדאי: "עצוב ששוב מתגלית במערכת החינוך צנזורה על ספרים כמו בתקופות אפלות".

"משרד החינוך אסר לחלק בבתי ספר דתיים ספר עם התייחסות לתחבורה ציבורית בשבת", דיווח עיתון 'הארץ'. ולמחרת שוב כותרת: "חולדאי הודיע כי ישלח לתלמידים דתיים את הספר שמשרד החינוך אסר על חלוקתו".

הספר המדובר, מדבר בשבחי התחבורה הציבורית בשבת. חולדאי הסביר ש"בדמוקרטיה אמיתית, חשוב